

Transporto rinkos statistinių rodiklių apžvalga (2016 m. sausio–gruodžio mėn.)

1. Pagrindiniai šalies transporto sektoriaus ekonominiai rodikliai.
2. Lietuvos logistikos indeksas
3. Europos Sąjungos transporto suvestinė
4. Krovinių ir keleivių vežimo geležinkelių, kelių transportu bei krovos Klaipėdos uoste ir oro uostuose rodikliai.
5. Geležinkelių transportas.
6. Krova Klaipėdos ir Baltijos jūros rytinės pakrantės uostuose.
7. Kelių transportas ir valstybės sienos kirtimas.
8. Oro transportas.
9. Avaringumo rodikliai.
10. Išvados.

1. Pagrindiniai šalies transporto sektoriaus ekonominiai rodikliai

Išankstiniais statistiniais duomenimis 2016 metais augo visi pagrindiniai transporto ir logistikos sektoriaus rodikliai (1 lentelė). Lietuvos vežėjai intensyviai investavo į transporto priemonių parko atnaujinimą, kas leido išplėsti teikiamų paslaugų spektrą Vakarų Europoje ir prisitaikyti prie europietišku kelių mokesčių, orientuotų į naujausio ir ekologiškiausio transporto naudojimą, nebebuvo tokio stipraus parvežimų įkainių dempingavimo. Teigiamus sektoriaus rezultatus taip pat įtakoją sumažėjusios degalų sąnaudos.

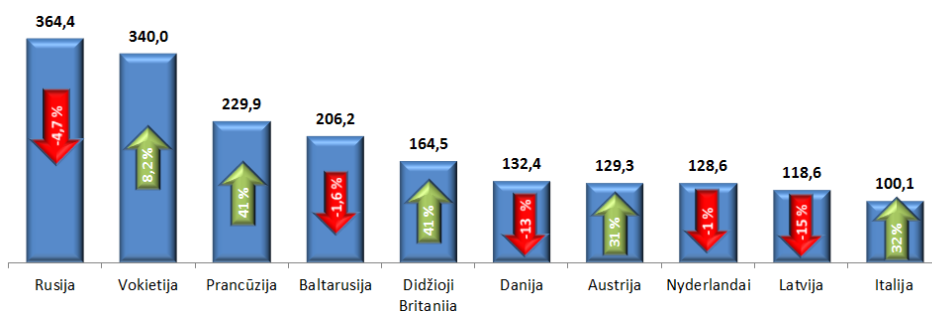
Nemažiau reikšmingas pasiekimas logistikos sektoriuje, yra tai, kad Lietuvos logistikos indeksas 2016 m. Pasaulio banko duomenimis pakilo iš 46 į 29 vietą (2 pav.), aplenkęs Latviją, Estiją, Lenkiją.

Spartesnę transporto ir logistikos sektoriaus augimą 2016 metais reikšmingai ribojo išorės veiksniai, tokie kaip, Brexit, Vokietijos ir Prancūzijos protekcionistinė politika savo vežėjų atžvilgiu, išaugę darbo kaštai, kvalifikuotos darbo jėgos stoka.

Transporto ir logistikos BPV išankstiniais duomenimis augo 4,3 proc. (iki 3,97 mlrd. Eur), atitinkamai sektoriaus indėlis į BPV sudarė 11,6 proc., veiklą šalyje vykdė 7 155 šalies įmonių (+1,4 proc.), dirbo 110 857 darbuotojų (+5,2 proc.).

Transporto ir logistikos įmonių pajamos sudarė 8,4 mlrd. Eur, augimas – 7,1 proc. Augimą lėmė krovinių kelių transporto ir perkraustymo veiklos rezultatai, kurie augo 14,2 proc. (nuo 3,19 mlrd. Eur iki 3,64 mlrd. Eur). Kelių transporto sektorius generuoja apie 45 proc. visų sektoriaus pajamų.

Transporto paslaugų eksportas išankstiniais duomenimis sudarė 3,69 mlrd. Eur, augimas – 5,1 proc. Vertinant 2016 m. pirmųjų trijų ketvirčių duomenis transporto eksportas sudarė 56,7 proc. viso paslaugų eksporto ir 12,5 proc. viso šalies eksporto. Bendras transporto paslaugų balansas minimu laikotarpiu didėjo 27,3 proc. (nuo 875,9 mln. Eur iki 1114,7 mln. Eur). Toliau stebimas spartus transporto paslaugų eksporto augimas į ES šalis. Eksporto apimtys į Jungtinę Karalystę šalių augo 41 proc., Prancūziją – 41 proc., Vokietiją 8,2 proc., taip pat stabilizuojasi eksporto apimtys su Rusija ir Baltarusija (1 pav.).

Šaltinis: Lietuvos bankas

1 pav. Lietuvos transporto paslaugų rinkų TOP10, mln. Eur (2016 m. 1-9 mėn. duomenys)

2017 metais rizikos tvariai sektoriaus plėtrai išliks. Didėjanti infliacija, augančios darbo sąnaudos, lėtėjantis vidaus vartojimas, Vakarų rinkose taikoma protekcionistinė politika ir geopolitinės rizikos. Kelių transporto rezultatus be abejonės įtakos ir šiais metais brangstantys degalai.

Tuo tarpu atsigauanti Rusijos rinka, leidžia prognozuoti, kad vežimai vyks ne tik iš Lietuvos, bet ir iš Rusijos.

Pagrindiniai šalies transporto sektoriaus ekonominiai rodikliai

	Mato vnt.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.*	Pokytis 15/16 m.
Transportas, saugojimas ir ryšiai	mlrd. Eur	4 453	4 547	4 394	4 517	2,8 %
<i>Transporto, saugojimo ryšių indėlis į BPV</i>	<i>proc.</i>	<i>14,5%</i>	<i>13,9%</i>	<i>13,1%</i>	<i>13,1%</i>	
Transportas ir saugojimas	mlrd. Eur	3 885	3 993	3 832	3 997	4,3 %
<i>Transporto ir saugojimo indėlis į BPV</i>	<i>proc.</i>	<i>12,3%</i>	<i>12,1%</i>	<i>11,4%</i>	<i>11,6%</i>	
Transporto įmonių pajamos (be PVM)	mlrd. Eur	7,23	7,64	7,48	7,96	5,2 %
Transporto paslaugų eksportas	mlrd. Eur	3,30	3,59	3,52	3,69	5,1 %
Darbuotojai	vnt.	103 327	105 606	105 429	110 857	5,15%
Įmonių skaičius	vnt.	6 327	6 602	7 054	7 155	1,4 %

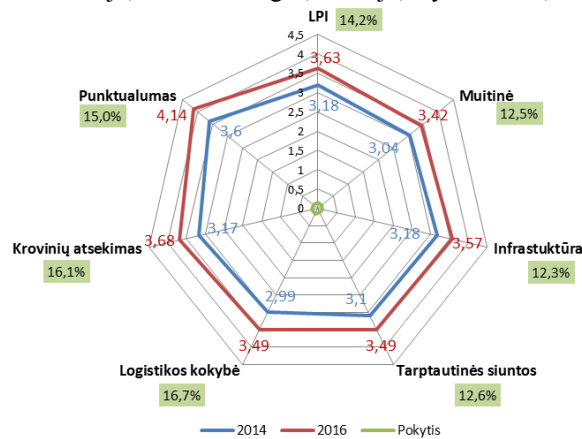
Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas, Lietuvos bankas

1 lentelė

*Išankstiniai duomenys

2. Lietuvos logistikos indeksas 2016 m. (Logistics Performance Index LPI).

Pasaulio banko 2016 m. paskelbtoje ataskaitoje Lietuva užėmė 29 vietą (pakilo iš 46 vietos 2014 m.). Latvija užėmė 43 vietą (nukrito iš 36), Estija - 38 (kilo iš 39), Lenkija - 33 (nukrito iš 31), Rusija - 99, Baltarusija - 120, Kinija 27 vieta. Pirmasis penketas: Vokietija, Liuksemburgas, Švedija, Nyderlandai, Singapūras.

2 pav. Lietuvos logistikos indekso rodiklių 2014 m. ir 2016 m.

Vertinta 160 pasaulio šalių transporto sistema pagal 6 rodiklius (2 pav.). Lietuvos LPI didėjimui didžiausią įtaką turėjo punktualumo ir krovinių atsekimo rodikliai, o taip pat ženkliai padidėjęs logistikos kokybės rodiklis.

3. Europos Sąjungos transporto suvestinė

Lietuva ES transporto suvestinėje užėmė 22 vietą. Europos Komisijos (EK) paskelbtoje 2016 m. ES transporto suvestinėje Lietuva 18 vietos nukrito 22 vietą (3 pav.). Pernai Lietuvos transporto sistema buvo įvertinta -1 balu, šiemet gauti -4 balai. Balai apskaičiuojami pagal tai, keliose skirtingose transporto vertinimo kategorijose šalis pateko tarp penkių geriausiai įvertintų narių ir tarp penkių blogiausiai.

Lietuva šešiose kategorijose pateko tarp TOP 5 šalių. Lietuva užėmė pirmą vietą tarp visų ES šalių pagal darbuotojų, dirbančių sparčiai augančiose transporto bendrovėse, dalį, palankiai vertinama šalies geležinkelių sistema, eismo spūstyse per metus praleidžiama 8 valandomis mažiau nei kitose Europos šalyse. Tačiau Lietuva 10 kategorijų buvo tarp penkių blogiausiai įvertintų šalių. Lietuvos transporto sistemą žemyn tempia tokie rodikliai kaip žuvusiųjų kelyje skaičius, mažas automobilių naudojančių alternatyvių degalų skaičius, sumažėjo pasitenkinimas viešojo miesto transportu.

Aukščiausiais balais vertinami: Nyderlandai, Švedija, Vokietija ir Austrija.

Šios ES suvestinės tikslas – padėti valstybėms narėms nustatyti, kuriose srityse labiausiai reikia investicijų.

	Among top 5	Among bottom 5	Overall	Rank
NL	15	2	13	1
SE	11	2	9	2
DE	12	4	8	3
AT	11	3	8	3
DK	10	3	7	5
FI	10	3	7	5
HU	8	3	6	7
UK	10	5	5	7
EE	8	5	3	9
FR	8	5	3	9
SK	7	4	3	9
IE	4	2	2	12
CZ	5	4	1	13
ES	6	5	1	13
LV	7	6	1	13
CY	4	4	0	16
IT	6	7	-1	17
LU	8	9	-1	17
MT	5	6	-1	17
BE	6	8	-2	20
PT	5	7	-2	20
LT	6	10	-4	22
PL	4	8	-4	22
SI	3	8	-5	24
BG	6	12	-6	25
EL	1	11	-10	26
HR	3	13	-10	26
RO	4	15	-11	28

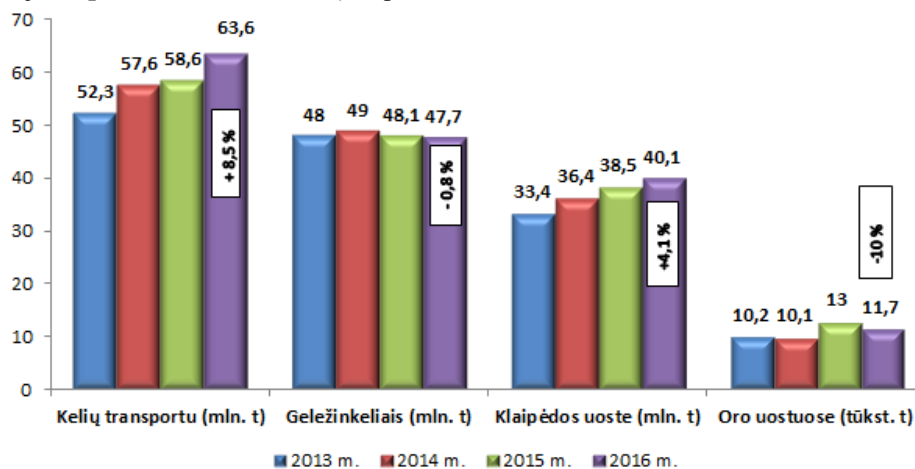
3 pav. EU transporto sistemos švieslentė

Šaltinis. Europos Komisija

4. Krovinių ir keleivių vežimo geležinkelių ir kelių transportu bei krovos Klaipėdos uoste ir oro uostuose rodikliai.

4.1. Krovinių vežimas

2016 m. sausio–gruodžio mėn. krovinių vežimo apimtys palyginus 2015 m. atitinkamu laikotarpiu **augo 3,8 proc.** (iš viso 118 mln. t), iš jų: **geležinkelių transportu sumažėjo 0,8 proc.** (viso 47,7 mln. t), **kelių transportu padidėjo 8,5 proc.** (viso 63,6 mln. t). Krovinių krova: **Klaipėdos uoste padidėjo 4,1 proc.** (viso 40,1 mln. t), **oro uostuose sumažėjo 10 proc.** (viso 11,7 tūkst. t) (3 pav.).

* išankstiniai duomenys

Šaltinis: Statistikos departamentas

4 pav. 2013 m.–2016 m. Krovinių vežimo kelių, geležinkelių transportu, krovos Klaipėdos uoste ir oro uostuose rodikliai

Geležinkelių transportas – sumažėjo tarptautinių krovinių vežimai, kurie sudaro beveik 68 proc. visų vežamų krovinių t.y. 32,6 mln. t. Mažėjo tranzitiniai naftos ir naftos produktų, juodųjų metalų, trąšų vežimai į Kaliningrado sritį (Rusijos protekcijos savo uostų atžvilgiu politika). Mineralinių produktų, maisto pramonės ir augalinės kilmės produktų (grūdų) vežimų apimtys augo.

Kelių transporto rodiklius įtakojo įsitvirtinusių Vakarų rinkose vežėjų veiklos rezultatai, taip pat sumažėjusios degalų sąnaudos.

Klaipėdos uosto krovos rodiklių augimą užtikrino naftos produktų, konteinerių, ro-ro, SGD krova, mažėjo trąšų, grūdų krova.

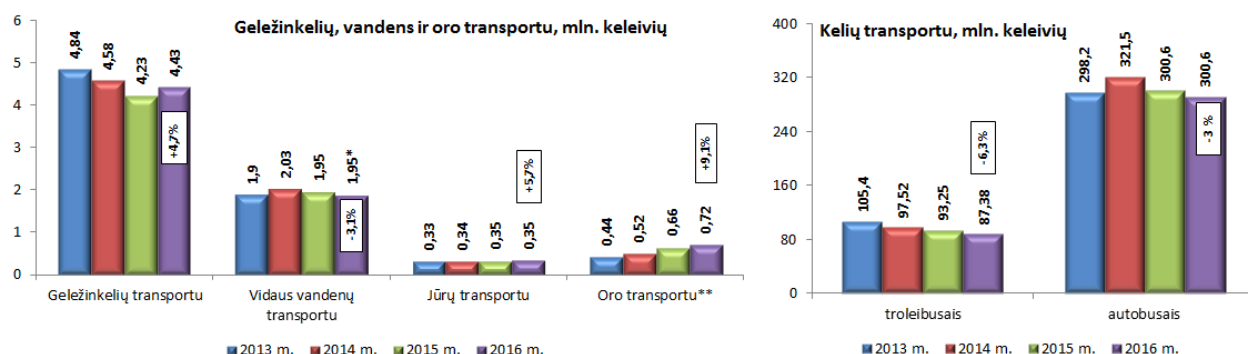
Oro uostų krovos rodikliai augo Vilniaus oro uoste (+9,1 proc.), krito Kauno oro uoste (-47 proc.).

Išsamiau apie geležinkelio, kelių, oro transporto rodiklius ir krovą Klaipėdos jūrų uoste sekančiuose apžvalgos skyriuose.

4.2. Keleivių vežimas

2016 m. visų rūšių transportu keleivių vežta 386,2 mln. kel. arba 3,7 proc. mažiau nei 2015 metais (5 pav.). Daugiausia – 98,1 proc. keleivių vežta kelių transportu (iš jų: 22,6 proc. vežta troleibusais, 75,5 proc. vežta autobusais). Geležinkelių transportu vežta 1,15 proc. keleivių, vidaus vandenų transportu – 0,5 proc., jūrų transportu – 0,09 proc., oro transportu – 0,19 proc.

Tarptautinis vežimas autobusais sudarė 36 proc., viso tarptautinio keleivių vežimo, geležinkelių transportu – 28,1 proc.

* Išankstiniai duomenys

** Keleivių vežimas Lietuvos oro bendrovių orlaiviais

5 pav. 2013 m.–2016 m. keleivių vežimo rodikliai, mln. keleivių

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Ženklių autobusų kelių transporto keleivių skaičiaus nuosmukį lėmė atpigę degalai, didžioji dalis keleivių persėdo į automobilius, taip pat emigracija (mažėjantis gyventojų skaičius) ir augantis nuosavų automobilių skaičius.

Padidėjusius geležinkelių keleivių vežimus nulėmė užbaigti infrastruktūros remonto darbai, papildomi traukinių reisai bei gerinama paslaugų kokybė. 2016 m. baigtas Vokės tilto remontas, kurio metu buvo atšaukti 204 reisai, o 6835 maršrutai – sutrumpinti. Dėl to sugrįžo buvę keleivių srautai maršrutuose Vilnius–Kaunas, Vilnius–Varėna–Marcinkonys, Vilnius–Trakai. Baigus „Rail Baltica“ remonto darbus atkurtas maršrutas Kaunas–Kazlų Rūda–Marijampolė. Pastebėjus rinkos poreikį, maršrutuose Radviliškis–Šiauliai–Mažeikiai, Vilnius–Ignalina–Turmantas, Vilnius–Šiauliai pradėjo kursuoti papildomi traukiniai.

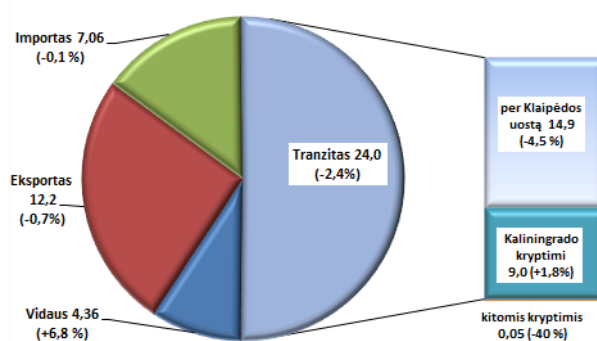
3. Geležinkelių transportas

3.1. Geležinkelių transportu gabenamų krovinių rodikliai

AB „Lietuvos geležinkeliai“ per 2016 metus **pervežė 47,65 mln. t krovinių, t. y. 0,8 proc. mažiau** nei per 2015 metus. Naftos ir naftos produktų pervežta 14,46 mln. t (+1 proc.). Augimą lėmė AB „Orlen Lietuva“ ir Baltarusijos gamyklų išaugęs produkcijos srautas. Trašų vežta 14,33 mln. t (-8 proc.), metalų 3,03 mln. t (-14 proc.).

2016 metų geležinkelių transportu vežamų krovinių pasiskirstymas pagal kryptis (4 pav.):

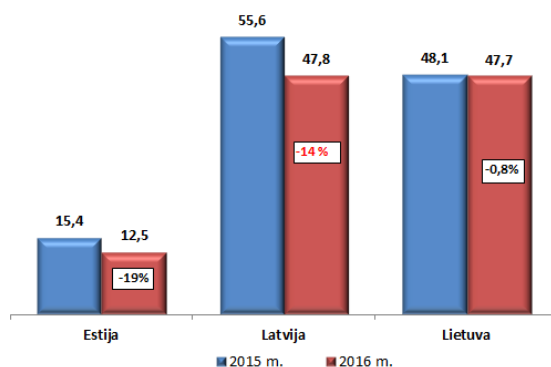
tranzitiniai krovinių srautai (kai vežami kroviniai geležinkelių transportu iš kitų šalių į Klaipėdos uostą išgabenerimui/atgabenerimui laivais apskaitomi tranzitiniais, taip pat Kaliningrado tranzitas), kurie sudarė 50,4 proc. visų vežamų krovinių, **sumažėjo 2,4 proc. (viso 24,0 mln. t)** iš jų: **per Klaipėdą tranzitiniai srautai sumažėjo 4,5 proc.**– viso 14,9 mln. t (mažėjo trašų iš Baltarusijos (-3 proc.), juodųjų metalų (-25 proc.), augo naftos iš Baltarusijos (+5,6 proc.) vežimai); **Kaliningrado srities kryptimi didėjo 1,8 proc.** – 9,0 mln. t. (augo kietojo mineralinio kuro (+8 proc.), maisto (20 proc.) ir augalinės kilmės produktų (+14 proc.), mažėjo naftos ir jos produktų (-30 proc.) vežimai); **eksportas mažėjo 0,7 proc.** (viso 12,2 mln. t.), **importas (vidaus vartojimui) mažėjo 0,1 proc.** (viso 7,06 mln. t.), **vidaus pervežimai padidėjo 6,8 proc.** (viso 4,36 mln. t).

6 pav. 2016 m. krovinių vežimo geležinkelių transportu struktūra, mln. t Šaltinis AB „Lietuvos geležinkeliai“

3.2. Geležinkelių transportu gabenamų krovinių palyginimas su Latvijos ir Estijos valstybėmis per 2016 metus pateiktas 7 pav. Tolesnis pagrindinių krovinių grupių (Rusijos tranzitiniai kroviniai) ir su tuo susijusių bendrų kaimyninių valstybių geležinkelių apimčių vežimų mažėjimas stebimas Estijoje (-19 proc.) ir Latvijoje (-14 proc.). Pagrindinio krovinių segmento t. y. Latvijos geležinkeliais vežamos naftos ir naftos produktų kiekis krito 24 proc. (iš viso 16,2 mln.), Estijos geležinkeliais – 54 proc. (iš viso 3,5 mln. t.), Lietuvos geležinkeliais – augo 1 proc. (14,5 mln. t).

Rusijos geležinkeliai siekdami dar labiau sumažinti, o netolimoje ateityje ir nutraukti, krovinių tranzitą per Baltijos šalis, ne tik intensyviai mažina, savo tranzitinių krovinių vežimus, bet ir Baltarusijos naftos produktų eksportuotojams ketina pasiūlyti dideles nuolaidas, kad šie krovinius nukreiptų iš Baltijos šalių į Rusijos uostus. Kad dauguma Rusijos krovinių iš ties nukreipiami į Rusijos uostus, akivaizdžiai įrodo Rusijos Ust Lugos uosto krova, kuri nuo 2010 m. 11,7 mln. t iki 2016 m. išaugo iki 93,4 mln. t.

7 pav. Lietuvos, Latvijos ir Estijos krovinių gabenamų geležinkelių transportu apimtys, mln. t

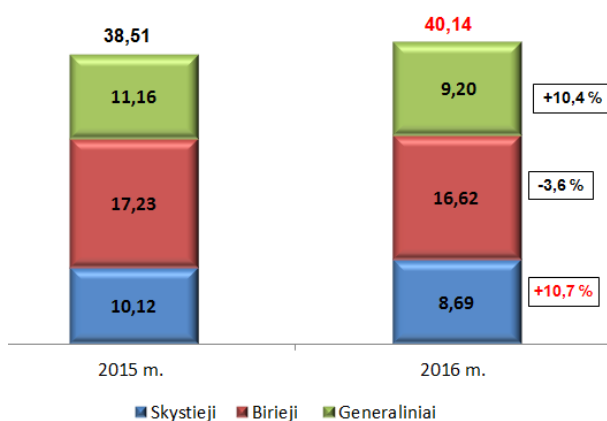
4. Krova Klaipėdos ir Baltijos jūros rytinės pakrantės uostuose

4.1. Krova Klaipėdos uoste

2016 metais Klaipėdos uoste ir Būtingės terminale **krauta 49,45 mln. t krovinių**, t. y. 4,8 proc., daugiau palyginus su 2015 metų tuo pačiu laikotarpiu. Klaipėdos uoste krauta 40,14 mln. t, t. y. 4,2 proc. daugiau (8 pav.), Būtingės terminale – 7,3 proc. daugiau krovinių (9,32 mln. t (žalia nafta).

Didžiausias krovinių augimas Klaipėdos uoste pasiektas dėl išaugusios naftos produktų (+10,1 proc. viso 8,79 mln. t), konteinerių (+22,3 proc. viso 5,36 mln. t), ro-ro krovinių (+11,9 proc. viso 4,97 mln. t), SGD (292 proc. viso 1,02 mln. t) krovos.

Tranzitiniai krovinių srautai sudaro 38,9 proc. (viso 15,6 mln. t) visų Klaipėdos uoste kraunamų krovinių, iš jų: Baltarusijos krovinių krauta 13,89 mln. t t. y. 34,6 proc. visų uoste kraunamų krovinių, Rusijos krovinių krauta 1,08 mln. t t. y. 2,7 proc. visų uoste kraunamų krovinių.

8 pav. Krova Klaipėdos uoste, mln. t

Skystųjų krovinių augimą lėmė naftos produktų krova (+10,1 proc.). Tai lėmė palanki situacija naftos perdirbimo rinkoje. Daugiausia krauta Baltarusijos ir Rusijos naftos perdirbimo gamyklų šviesųjų naftos ir naftos chemijos produktų.

Biriųjų krovinių krovos sumažėjimą lėmė trąšų krova (-1,2 proc.), kurį lėmė trąšų pardavimo nuosmukis pasaulio rinkose, grūdų krova (-7,5 proc.).

Generalinių krovinių augimą lėmė konteinerių (+22,3 proc.) ir ro-ro krovinių (+11,9 proc.) krova.

4.2. Krova Baltijos jūros rytinės pakrantės uostuose, mln. t.

Uostas	2015 m.	2016 m.	Pokytis, proc.	Pagrindinis kroviny
Ust Luga	87,87	93,36	6,3	nafta, žalia nafta, anglis
Primorskas	59,61	64,42	8,1	naftos pr., žalia nafta
Sankt Peterburgas	51,51	48,62	-5,6	konteineriai, trąšos, nafta, metalai
Ryga	40,06	37,07	-7,5	anglis, nafta
Klaipėdos uostas	38,51	40,14	4,2	nafta, trąšos, konteineriai, grūdai
Ventspilis	22,53	18,81	-16,5	naftos pr., anglis
Talinas	22,43	20,12	-10,3	nafta, ro-ro kroviniai
Vysockas	17,48	17,10	-2,2	nafta, anglis
Kaliningradas	12,70	11,70	-7,8	ro-ro kroviniai, nafta
Liepoja	5,61	5,68	-11,3	grūdai, ro-ro kroviniai

Šaltinis: VĮ Klaipėdos valstybinė jūrų uosto direkcija

2 lentelė

Klaipėdos uoste, turinčiame diversifikuotą krovinių nomenklatūrą, skirtingai nuo Latvijos ir Estijos uostų, pagrindė kraunančių Rusijos tranzitinius krovinius anglį ir naftą (Rygos jūrų uoste Rusijos krovinių tranzitas siekia 60 proc. Klaipėdos – 8 proc.), krova augo. Latvijos ir Estijos uostose krovos rodikliai toliau tendencingai mažėja.

Krovinių tranzitas sukuria iki 15 proc. Latvijos BVP. Netekus rusiškų krovinių bendra Latvijos ekonomikos, metinė netektis siektų apie 1,6 mlrd. Eur., darbo netektų apie 50 tūkst. žmonių.

Gdansko jūrų uosto krova augo 3,9 proc. t.y. nuo 35,9 mln. t iki 37,3 mln. t, augo konteinerių krova (sudaro 36 proc. visos uosto krovos) 25 proc. (viso 13,4 mln. t), anglių 13,1 proc. (viso 5,08 mln. t), krito 12,9 proc. skystųjų krovinių krova (viso 12,8 mln. t). Auganti konteinerių krova siejama su giliavandenių krantinių konteineriams krauti įrengimu ir plėtra. 2016 m. spalio mėn. Gdansko jūrų uoste atidarytas vienas didžiausių konteinerių terminalų Baltijos jūros baseine. Terminalas užima 1300 m. uosto krantinės, kurioje įrengta 11 Panamax konteinerių kranų, 35 ožiniai kranai, iš kurių 15 visiškai elektrifikuoti. Įrengta infrastruktūra leidžia greitai ir kokybiškai pakrauti Panamax laivus.

5. Kelių transportas ir valstybės sienos kirtimas

Išankstiniais duomenimis krovinių vežimas kelių transportu per 2016 m. laikotarpį padidėjo 8,5 proc. (iš viso 63,6 mln. t) (1 pav.). Atitinkamai 14,2 proc. (iki 3,64 mlrd. Eur) didėjo kelių transporto sektoriaus generuojamos pajamos (sudaro 43,3 proc. visų sektoriaus pajamų) ir 7,7 proc. (70 394) darbuotojų, dirbančiųjų kelių transporto sektoriuje skaičius.

Brangstantys degalai, „Brexit“ veiksnys, griežtėjantys veiklos reikalavimai ES šalyse, išaugę darbo kaštai ir kvalifikuotos darbo jėgos stoka – pagrindinės rizikos, užkirsiančios kelių spartesniam rodiklių augimui ateityje.

Per 2016 m. iš viso per Lietuvos pasienio kontrolės punktus (toliau – PKP) prie išorinių ES sienų į Lietuvą iš viso vyko 2 735 962 transporto priemonės, iš jų: 1 690 158 lengvieji automobiliai, 924 165 krovininiai automobiliai ir 121 639 kitos transporto priemonės.

Per Lietuvos–Baltarusijos PKP transporto priemonių srautas sumažėjo **3,7 proc.** (nuo 2 208 535 vnt. iki 2 125 783 vnt.) iš jų sieną kirto:

- krovininiai automobiliai – 746 426 vnt. (- 8 proc.);
- lengvieji automobiliai – 1 279 933 vnt. (- 1,3 proc.);
- kitos transporto priemonės – 99 424 vnt. (- 0,9 proc.).

Per Medininkų PKP transporto priemonių srautas **padidėjo 18,9 proc.** t y. nuo 805,2 tūkst. vnt. iki 957,5 tūkst. vnt. (8 pav.) iš jų: **lengvųjų 19 proc.** (503,8 tūkst. vnt.), kitų 45,3 proc. (49,8 tūkst. vnt.) ir **krovininių 1,5 proc.** (398,8 tūkst. vnt.) (9 pav.).

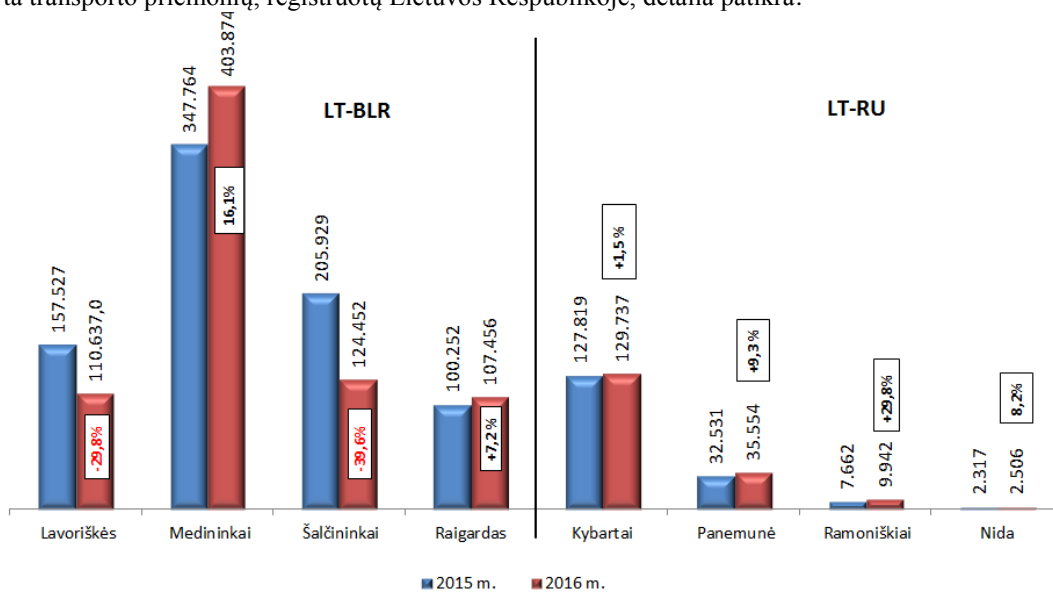
Per Lavoriškių PKP transporto priemonių srautas **sumažėjo 17,3 proc.** t y. nuo 465,1 tūkst. vnt. iki 384,7 tūkst. vnt. iš jų sumažėjo: **lengvųjų 11,5 proc.** (265,4 tūkst. vnt.), krovininių 29,8 proc. (110,6 tūkst. vnt.) ir kitų transporto priemonių padidėjo 14,4 proc. (8,69 tūkst. vnt.).

Per Lietuvos–Rusijos PKP – transporto priemonių srautas **padidėjo 19,3 proc.**, nuo 511 513 vnt. iki 610 179 vnt. iš jų sieną kirto:

- krovininiai automobiliai – 177 739 (4,4 proc.);
- lengvieji automobiliai – 410 225 vnt. (28,6 proc.);

kitos transporto priemonės – 22 215 vnt. (- 0,2 proc.).

Lengvųjų transporto priemonių srauto per PKP padidėjimas sietinas su Rusijos Federacijos muitinės pareigūnų atšaukta vykdyta transporto priemonių, registruotų Lietuvos Respublikoje, detalio patikra.

9 pav. Krovinių transporto priemonių srautai per pasienio kontrolės punktus 2015–2016 m., tūkst. vnt.

Svarbiausių įgyvendinamų PKP projektų eiga:

Medininkų kelių PKP modernizavimo projektas. 2016 m. parengtas Medininkų PKP teritorijos detalusis planas, šiuo metu vykdomos žemės paėmimo valstybės reikmėms procedūros. Pagal Europos kaimynystės priemonės 2014 – 2020 m. Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programą numatoma skirti ~ 2,5 mln. Eurų ES paramą Medininkų PKP infrastruktūros modernizavimui, t. y. kelio atkarpos tarp Medininkų PKP ir Kamennyj Log PKP išplatinimui ir reikiamos infrastruktūros įrengimui. Numatoma, kad įgyvendinus projektą projektinis transporto priemonių PKP pralaidumas padidės 2 kartus. Projektą numatoma įgyvendinti 2020 m.

Kybartų kelių PKP modernizavimo projektas. PKPD pagal CPVA kvietimą 2016-11-22, pateikė paraišką Vidaus saugumo fondo programai gauti ir 2017-02-09 patvirtintas Kybartų PKP modernizavimo projekto finansavimas 938 863 eurų. Projektą numatoma įgyvendinti 2019 m.

Rambyno kelių PKP modernizavimas atsižvelgiant į tilto per Nemuną statybą. 2016 m. pradžioje baigtos Rambyno PKP modernizavimo statybos darbų pirkimo konkurso procedūros ir pradėti statybos darbai. 2016 m. atlikta darbų už 6,9 mln. eurų. Projektą numatoma įgyvendinti 2018 m.

Pasiestyje su Baltarusija veikiantis Šumsko – Lošos PKP, iki šiol turėjęs vietinio eismo punkto statusą, nuo 2017-02-17 tapo tarptautiniu. Nuo 2017-02-17 d. per Šumsko – Lošos PKP, esantį Vilniaus rajono Laukininkų kaime, gali vykti reikiamus dokumentus turintys visų šalių piliečiai, išskyrus pėsčiuosius. Punktas dirba visą parą. Per šį punktą nebus praleidžiami kroviniai automobiliai ir autobusai, o tik transporto priemonės, kurių svoris ne didesnis kaip 3,5 tonos ir kuriuose, be vairuotojo, yra ne daugiau kaip 8 vietos keleiviams. Muitinės pareigūnų Šumsko – Lošos PKP nėra. Net ir punktui tapus tarptautiniu, per jį nebus galima gabenti deklaruojamų prekių, o tik asmeninio naudojimo daiktus. Iki tol kol nepradės veiklos Baltarusijos muitinės pareigūnai, čia negalės vykti transporto priemonės, kurios neturės įformintų Baltarusijos laikino įvežimo deklaracijų.

Kombinuoti vežimai. Nuo š. m. lapkričio 1 d. įsigaliojo Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo nuostatos, kurios numato galimybę neviršijant 44 tonų didžiausios leistinos masės vežti ne tik konteinerius, bet ir kitus kombinuoto vežimo vienetus (nuimamus kėbulus ir puspriekabes), kurių masė siekia iki 44 t. Kombinuoto vežimo vienetai nuo Klaipėdos jūrų uosto, oro uostų, geležinkelio ir vidaus vandenų stočių teritorijų, kuriose iškraunami ir (arba) pakraunami kombinuoto vežimo vienetai, galės būti vežami magistraliniais keliais ir kitais keliais 50 km spinduliu nuo išvardintų teritorijų. Eksportuotojai galės didinti krovinių svorį nuo 23 t iki 27 t, o tai mažins krovinių vežimo savikainą, gabenant krovinį didesniu nei 1000 km. atstumu.

6. Oro transportas

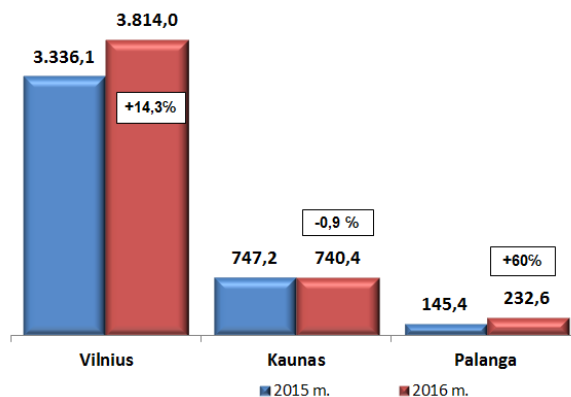
2016 m. keleivių srautas Lietuvos oro uostuose augo 13,2 proc. (nuo 4 228,8 tūkst. kel. iki 4 787,2 tūkst. kel.). Didžiausias 60 proc. augimas pasiektas Palangos oro uoste (10 pav.).

Skrydžių skaičius iš Lietuvos oro uostų augo 6 proc. (nuo 47 417 vnt. iki 50 095 vnt.). Iš jų: Vilniaus oro uoste padidėjo 5 proc. (viso 41 304 vnt.), Kauno oro uoste 3 proc. (7 633 vnt.), Palangos oro uoste 17 proc. (3 947 vnt.).

Šiems rezultatams įtakos turėjo skirtinga de minimis pagalba oro linijų bendrovėms. De minimis pagalbos tikslas – skatinti oro linijų bendroves pradėti naujus ar finansiškai rizikingus, tačiau Lietuvai svarbius maršrutus, suteikti paskatas aviakompanijoms pradėti naujus tiesioginius skrydžių maršrutus į (iš) Lietuvos oro uostus (-ų) ir pasidalyti naujo maršruto rizika. Paramai atiteko bendrovėms „Belavia“, „Adria Airways“, „Ukraine International Airlines“, „Ryanair“, „Turkish Airlines“, kurios pasiūlė papildomus skrydžių dažnius maršrutu Vilnius–Stambulas, Vilnius–Talinas ir Palanga–Minskas, taip pat nuo 2017 m. numatė atidaryti naujus maršrutus Palanga–Glazgas ir Palanga–Kijevas. Tikimasi, kad padedant šioms priemonėms iki 2020 m. būtų atidaryta 20 naujų maršrutų, o maždaug 10-ye jau esamų maršrutų skrydžių intensyvumas padidėtų.

2016 m. iš tarptautinio Vilniaus oro uosto ir į jį tiesioginiai reguliarieji skrydžiai buvo vykdomi 45 kryptimis, iš Kauno oro uosto ir į jį – 13 krypčių ir tarptautinio Palangos oro uosto – 8 kryptimis.

Nepaisant keleivių srautų augimo, VĮ Lietuvos oro uostai susiduria su kaimyninių valstybių oro uostų konkurencija. Pavyzdžiui, Rygos oro uoste per 2016 m. keleivių srautai augo 4,6 proc. (aptarnauta 5,4 mln. keleivių) (5 lentelė), Varšuvos oro uoste keleivių skaičius augo 14,5 proc. (aptarnauta 12,8 mln. keleivių).

10 pav. Aptarnautų keleivių skaičius VĮ „Lietuvos oro uostai“ filialuose, tūkst. kel.

Vilniaus, Rygos ir Talino oro uostų skrydžių ir keleivių srautų palyginimas

	Skrydžiai	Pokytis su 2016 m.	Keleiviai	Pokytis su 2016 m.
Vilnius	41 304	5%	3 814 001	14%
Ryga	68 061	-0,02%	5 400 243	4,6%
Talinas	40 938	-1,4%	2 221 615	2,5%

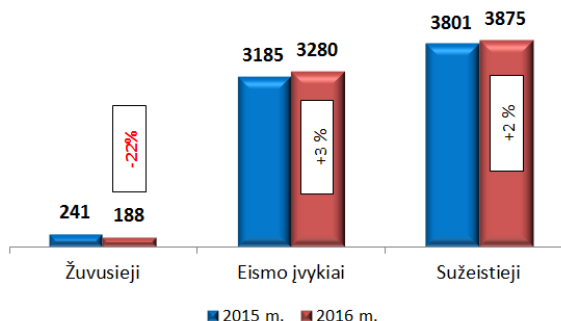
Šaltinis. Oro uostų interneto svetainės

5 lentelė

7. Avaringumo rodikliai

7.1. Kelių transporto avaringumo rodikliai

2016 m. užregistruota 3280 eismo įvykių, arba 3 proc. daugiau nei 2015 m. atitinkamą laikotarpį, tačiau eismo įvykių metu žuvo 22 proc. mažiau žmonių t. y. viso 188 žmonės. Sužeisti buvo 3875 žmonės (+2 proc.) (11 pav.).

11 pav. Kelių transporto avaringumo rodikliai

2016 m. buvo vykdoma intelektinių transporto sistemų plėtra valstybinės reikšmės keliuose: įrengti 25 eismo intensyvumo skaitikliai, greičio valdymo ir įspėjimo sistema A1 kelyje. Internetinėje svetainėje eismoinfo.lt pradėta teikti informaciją apie kelių priežiūros mechanizmų darbą, Smiltynės perkėloje įdiegta vairuotojų informavimo apie transporto spūstis sistema, organizuotos švietėjiškos akcijos.

Gerinant eismo saugos sąlygas valstybinės reikšmės keliuose 2016 m. įrengta 198 greičio mažinimo ir eismo saugą gerinančių inžinerinių priemonių, rekonstruota 21 sankryža, padidintas šalikelių saugumas, nutiesta 18,5 km pėsčiųjų ir dviračių takų. 2017-01-01 Lietuvos valstybinės reikšmės keliuose yra likusios tik 30 juodųjų dėmių, iš viso nuo 2006 m. iki 2017 m. juodųjų dėmių skaičius sumažėjo 8,9 karto (2006 m. buvo 267).

7.2. Geležinkelio transporto avaringumo rodikliai

Valstybinės geležinkelio inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos duomenimis 2016 m. žuvusiųjų skaičius, palyginti su praėjusiais metais, išaugo nuo 8 žmonių iki 18 žmonių, sunkiai sužeistų žmonių – 2 mažiau (nuo 8 iki 6) (6 lentelė). Kaip ir ankstesniais metais didžiausia dalis sužeistų ir žuvusių asmenų buvo apsvaigę nuo alkoholio, nesilaikė elementarių saugaus eismo taisyklių, t. y. kalbėjo telefonu, buvo užsidėję ausines ir negirdėjo garsinių signalų.

	2015 m.	2016 m.	Pokytis %
Eismo įvykių skaičius	40	53	32,5
iš jų: dideli eismo įvykiai*	17	24	41,2
Žuvusiųjų skaičius	8	18	125
Sužeistųjų skaičius	8	6	-25

6 lentelė

*eismo įvykis priskiriamas dideliame, kai žūna arba sunkiai sužeidžiamas bent vienas žmogus arba nuostolis siekia daugiau nei 150 tūkst. eurų.

8. Išvados

- 2016 m. pagrindinių transporto sektoriaus ekonominių rodiklių apimtys auga: transporto ir logistikos sektoriaus sukuriama BPV 4,3 proc., pajamos – 7,1 proc., įmonių skaičius – 1,4 proc., dirbančiųjų skaičius – 5,2 proc., kas rodo didelį šios ūkio šakos konkurencingumą.
- Lietuvos logistikos indeksas 2016 m. pakilo iš 46 į 29 vietą., aplenkęs Latviją, Estiją, Lenkiją.
- Tolimesnis transporto paslaugų eksporto augimas į ES rinkas, stabilizuojasi eksporto apimtys su Rusija ir Baltarusija.
- Rizikos sektoriaus tvariai plėtrai išlieka: Brexit, Vakarų Europos valstybių vykdoma protekcionistinė politika vežėjų atžvilgiu, išaugę darbo kaštai, kvalifikuotos darbo jėgos stoka.
- Krovinių vežimo visų rūšių transportu apimtys augo 3,8 proc. (iš viso 118 mln. t), iš jų: geležinkelių transportu sumažėjo 0,8 proc. (viso 47,7 mln. t), kelių transportu padidėjo 8,5 proc. (viso 63,6 mln. t). Krovinių krova: Klaipėdos uoste padidėjo 4,1 proc. (viso 40,1 mln. t), oro uostuose sumažėjo 10 proc. (viso 11,7 tūkst. t).
- Toliau sparčiai mažėja Latvijos ir Estijos geležinkeliais pervežamų krovinių apimtys ir atitinkamai krovos rodikliai šių šalių jūrų uostuose. Tendencijos išliks – Rusija siekis nukreipti ne tik savo, bet Baltarusijos tranzitą, bet per Rusijos Baltijos jūrų uostus. Rusijos uosto Ust Luga krova nuo 2010 m. 11,7 mln. t išaugo iki 93,4 mln. t. 2016 metais.
- Valstybės sienos kirtimas: per Lietuvos–Baltarusijos PKP transporto priemonių srautas sumažėjo 3,7 proc. (viso 2125,7 tūkst. vnt.), per Lietuvos–Rusijos PKP padidėjo 19,3 proc. (610,2 tūkst. vnt.).
- Keleivių srautas Lietuvos oro uostuose augo 13 proc. (viso 4,23 mln. kel.), didžiausias 60 proc. augimas pasiektas Palangos oro uoste.
- Klaipėdos uoste krova augo 4,2 proc. – naftos produktai 10,1 proc. (viso 8,79 mln. t), konteineriai 22,3 proc. (viso 5,36 mln. t), ro-ro kroviniai 11,9 proc. (viso 4,97 mln. t). Baltarusijos tranzitas Klaipėdos uoste sudaro 34,6 proc., Rusijos – 2,7 proc.
- Avaringumo rodikliai: kelių eismo įvykių metu 188 žmonių žuvo (-22 proc.), 3875 žmonės buvo sužeisti (+2 proc.), užregistruota 3280 eismo įvykių (+3 proc.). Geležinkelio transporto eismo įvykių metu 18 žmonių žuvo (+10 žmonių), 6 žmonės sužeisti.